פקודת החינוך [נוסח חדש], תשל"ח-1978*

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. בפקודה זו –

"בית ספר" - מוסד שמלמדים בו באופן שיטתי ליותר מעשרה אנשים ויש בו אדם המקנה חינוך;

"בית ספר ממשלתי" - בית ספר מייסודה של המדינה ובשליטתה;

"בית ספר ציבורי" - בית ספר המתקיים, כולו או מקצתו, בכספי המדינה או בכספי רשות מקומית, והוא רשום כבית ספר ציבורי לפי פקודה זו;

"בית ספר של עדה" - בית ספר שבעליו הם עדה, או ועד קהילה של עדה, שנתארגנה על פי פקודת העדות הדתיות (ארגונן), או המקיימת שיפוט לפי סימן 51 לדבר המלך במועצתו לארץ-ישראל, 1947-1922;

"בית ספר נתמך" - בית ספר שאינו בית ספר ציבורי והוא מקבל, מכוח הוראות פקודה זו, מענק מאת המדינה או מאת רשות מקומית, או שמוקצה לו חלק ממענק שניתן כאמור;

"בית ספר לא נתמך" - בית ספר שאינו בית ספר ציבורי ולא בית ספר נתמך;

"בית ספר פרטי" - בית ספר שאינו ציבורי ולא בית ספר של עדה ולא בית ספר נתמך;

"בעל" - הפותח בית ספר, ולאחר שנפתח - מי שמקיים אותו;

"הממונה" - המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות או מי ששר החינוך והתרבות מינהו להיות ממונה לענין הוראה שבפקודה זו;

"מנהל בית הספר" - בעל בית הספר, אם הוא שמנהל אותו, או מי שממונה אותה שעה כנציגו האחראי של הבעל;

"רשות חינוך מקומית" –

(1) לכל ענין הנדון בחוק לימוד חובה, תש"ט-1949 - רשות החינוך המקומית כמשמעותה בחוק האמור;

(2) לכל ענין אחר - מועצת עיריה וכל מועצה מקומית שהשר קבע בצו, ובכפר שאינו בתחום מועצה מקומית, אבל היה קיים בו ביום ד' בטבת תרצ"ג (2 בינואר 1933) בית ספר שאיננו בית ספר של עדה או בית ספר פרטי או שבזמן מן הזמנים היה הממונה סבור שיש להקים בו בית ספר - הנהלת המקום;

"השר" - שר החינוך והתרבות.

פרק ב': הוראות כלליות

חובת רישום בית ספר

2. בית ספר שאינו בית ספר ממשלתי חייב להירשם תוך חודש ימים לאחר שנפתח; הבקשה להירשם תוגש בידי מנהל בית הספר לממונה ותכלול את הפרטים שנקבעו.

רישום בית ספר ציבורי

3. (א) הממונה רשאי בכל עת, בכפוף לתקנות לפי פקודה זו, לרשום בית ספר כבית ספר ציבורי, ורשאי הוא, באישור השר, לבטל את הרישום.

(ב) בתי הספר הציבוריים יסווגו לפי שפת ההוראה העיקרית הנהוגה בהם.

(ג) במילוי תפקידו לגבי בית ספר ציבורי שנוסד או מתקיים מקצתו בכספי רשות מקומית או התאגדות, ייוועץ הממונה עם אותה רשות או התאגדות.

מינוי מנהל בית ספר

4. בעל בית ספר - למעט בית ספר ממשלתי - שאינו מנהל את בית-ספרו, חייב שיהיה לו תמיד נציג אחראי שהוא תושב ישראל וקשור עם בית הספר, שאל מענו ניתן לשלוח כל הודעה מאת הממשלה הנוגעת לבית-הספר; הבעל יודיע לממונה על מינוי הנציג, ואם הוחלף הנציג או שמענו שונה - יודיע הבעל על כך לממונה תוך ארבעה-עשר ימים; לא קיים הבעל חובה המוטלת עליו בסעיף זה, דינו - קנס 150 לירות.

מצב התברואה בבית הספר

5. (א) המנהל הכללי של משרד הבריאות וכל רופא ממשלתי או תברואן שהורשו לכך בידו בכתב רשאים בכל עת סבירה להיכנס לבית ספר ולבדוק את מצב התברואה והגיהות שבחצרי בית הספר, ורשאים הם לדרוש ממנהל בית הספר, או מן האחראי לבית הספר אותה שעה, להגיש דין וחשבון המראה את מספר המורים והתלמידים ואת תנאי אכסונם.

(ב) הממונה רשאי לשלוח לבעל בית הספר או למנהלו הודעה בכתב המחייבת אותו למלא, תוך שלושה חדשים מיום משלוח ההודעה, דרישה של רשות רפואית או תברואית; שוכנע השר, לאחר שחלף המועד האמור, שהדרישה לא נתמלאה ושבית הספר מתנהל במצב תברואה שיש בו כדי להזיק לבריאותם של המורים או התלמידים, רשאי הוא, בהודעה שתומצא לבעל בית הספר או למנהלו, לצוות על סגירת בית הספר מן היום שיקבע בהודעה.

ביקורת וביקורים בבתי ספר

6. (א) הממונה, הממונה על המחוז, מפקח של משרד החינוך והתרבות וכל עובד אחר שהורשה לכך בכתב בידי הממונה, רשאים בכל עת סבירה להיכנס לכל בית ספר, למעט בית ספר לא נתמך שנוסד או מתקיים בידי התאגדות דתית, ולבדקו; מנהל בית הספר, או האחראי לבית הספר אותה שעה, חייב למסור בשעת הבדיקה ובכל עת אחרת, ובטופס אם נקבע, כל מידע שהממונה או הבודק ידרוש בנוגע לטיפול בתלמידים, ללימודם ולנוכחותם, לניהול הכללי של בית הספר ולשמות המורים ולכשירותם.

(ב) הממונה רשאי תמיד, לאחר מתן הודעה מספקת למנהל בית-הספר, לבקר בית ספר לא נתמך שנוסד או מתקיים בידי התאגדות דתית, ומנהל בית הספר, או האחראי לבית הספר אותה שעה, חייב למסור בשעת הביקור או בכל עת אחרת כל מידע שהממונה ידרוש בנוגע לטיפול בתלמידים וללימודם, לניהול הכללי של בית הספר ולשמות המורים ולכשירותם; הממונה אינו רשאי לדרוש שינוי בתכנית הלימודים או בניהול הפנימי של בית הספר.

(ג) האמור בסעיף קטן (ב) אינו מונע את השר מהפעיל פיקוח על בית הספר במידה הדרושה לשמירת הסדר הציבורי והמינהל התקין.

רישום מורים ורישוים

7. (א) לא ישמש אדם בהוראה בשום בית ספר אלא אם רשם, תוך חודש מיום שנתמנה, אצל הממונה את הפרטים שנקבעו.

(ב) לא יורה אדם בבית ספר ציבורי או נתמך, אלא אם יש בידו רשיון להורות שניתן לו מאת הממונה בדרך שנקבעה.

פיטורי מורה

8. הממונה רשאי לדרוש את פיטוריו של מורה, בין בבית ספר ציבורי או נתמך ובין בבית ספר לא נתמך, אם הורשע על עבירה שיש בה משום שחיתות המידות, או אם הוכח להנחת דעתו של השר, לאחר חקירה משפטית של שופט שנתמנה לכך, כי היה בהוראתו משום המרדה, אי-נאמנות, אי-מוסריות או אופי מזיק אחר.

סגירת בית ספר

9. רשאי השר, בהודעה שתומצא לבעל בית ספר או למנהלו, להורות על סגירת בית הספר מהיום הנקוב בהודעה, אם הוכחה להנחת דעתו אחת משלוש אלה:

(1) בית הספר מתנהל בלי שנרשם כשורה;

(2) בית הספר מתנהל בדרך הסותרת את הסדר התקין והמוסר;

(3) אדם שהממונה דרש פיטוריו לפי סעיף 8 מקנה בו חינוך.

אי רישום בית ספר או מורה

10. בעל בית ספר או מנהלו, שלא רשם את בית הספר לפי פקודה זו, או מרשה ביודעין לאדם שלא נרשם כמורה, או שהממונה דרש פיטוריו לפי סעיף 8, להקנות חינוך בבית הספר דינו - 750 לירות.

מניעת ביקורת

11. מנהל בית ספר, או האחראי עליו, המסרב להרשות כניסתו של מי שהוסמך כדין להיכנס לבית הספר לשם בדיקה או ביקור, או מסרב או נמנע למסור לו מידע שהוא חייב למסרו לפי סעיפים 5 ו-6, או מוסר ביודעין מידע כוזב, דינו - 750 לירות.

הפרת צו סגירה

12. נצטווה מנהל בית ספר לסגור אותו ואינו סוגרו במועד שפורש בהודעה, או חוזר ופותח אותו, או פותח או מקיים בית ספר אחר, בלי היתר מאת השר, דינו - קנס 1,500 לירות, ואם הוא ממשיך בעבירה זו לאחר שהורשע עליה, דינו - מאסר שלושה חדשים.

פרק ג': רשויות חינוך מקומיות

ועדי חינוך

13. רשות חינוך מקומית תקים ועד או ועדים לעניני חינוך בתחומה; חברי ועד כאמור יהיו –

(1) חברים של הרשות שהקימה אותו;

(2) עובדי המדינה, מנהלי בתי ספר ואנשים אחרים, הכל כפי שנקבע;

(3) אנשים אחרים שהרשות, באישור הממונה על המחוז, מצאה אותם ראויים.

תפקידיה וסמכותה של רשות חינוך

14. (א) רשות חינוך מקומית תהא אחראית, משדרש זאת הממונה, לפתיחת בית ספר חדש ולקיום מלא או חלקי של בתי הספר הקיימים בתחומה, למעט בתי ספר של עדה ובתי ספר פרטיים.

(ב) רשות חינוך מקומית רשאית להטיל על תושבי תחומה ארנונה לצרכי חינוך בדרך שנקבעה; לא גבתה רשות חינוך מקומית ארנונה כדי קיום בתי הספר שבתחומה, רשאי השר להטיל את הארנונה ולאכוף תשלומה כאילו היתה מס המשתלם לאוצר המדינה.

בית ספר של עדה בתחום הרשות

15. (א) רשות חינוך מקומית רשאית לבוא לידי הסכם עם ועד של עדה לקיים בית ספר של עדה.

(ב) נמצא בתחומה של רשות חינוך מקומית בית ספר נפרד של עדה, ואין הסכם בין הרשות ובין ועד העדה בדבר קיום בית הספר של העדה, רשאי הממונה על המחוז, באישור השר, להקצות לבית הספר של העדה חלק מן הארנונה שגבתה רשות החינוך המקומית, ובלבד שחלק זה לא יעלה על הסכום הכולל של הארנונה ששילמו הנמנים עם העדה.

רישום מקרקעין של רשות חינוך מקומית

16. כל מקרקעין או זכות למקרקעין שרכשה רשות חינוך מקומית לצרכי פקודה זו יירשמו על שמה בפנקסי המקרקעין כנכסי נאמנות לצרכי חינוך, ויהיו פטורים מתשלום אגרות המשתלמות על רישום מקרקעין.

פרק ד': ביצוע ותקנות

תקנות

17. השר רשאי להתקין תקנות לשם ביצוע פקודה זו, ובייחוד לענין –

(1) דרכי הרישום של בתי ספר והתנאים שלפיהם יירשם בית ספר כבית ספר ציבורי;

(2) טופסי גליונות הנוכחות ודו"חות הנוכחות;

(3) טופס ההודעה על פתיחת בית ספר;

(4) בקשת מענק ומתן מענק לבתי-ספר נתמכים;

(5) ביקורת בתי הספר;

(6) הלימודים בבתי ספר ציבוריים ונתמכים, למעט לימודי דת בבתי ספר נתמכים;

(7) בחינת האנשים שיועסקו כמורים, למעט המקנים לימודי דת בלבד בבית ספר נתמך או לא נתמך;

(8) זכויותיהם וחובותיהם של מורים ומעבידיהם בבתי ספר ציבוריים ובבתי ספר נתמכים, זכויותיהם וחובותיהם של בעלי בתי ספר כאמור, ופטור מורים ומעבידיהם מהוראות תקנה שהותקנה לפי הסמכות הנתונה בפסקה זו.

סייגים לתחולה

18. (א) פקודה זו לא תחול על בית ספר שחל עליו חוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969.

(ב) השר רשאי בצו לפטור מהוראות פקודה זו, כולן או מקצתן, מוסד להשכלה טכנית או אחרת של מבוגרים.

(ג) השר יפטור מהוראות סעיפים 6(ב) ו-7(א) בית ספר לא נתמך שמלמדים בו לימודי דת בלבד, ובלבד שהוגשה בקשה על כך והשר שוכנע שאין מלמדים בבית ספר זה אלא לימודי דת בלבד; האמור בסעיף קטן זה אינו מונע את השר מהטיל על בית ספר כאמור את הפיקוח הדרוש לשמירת הסדר הציבורי והמינהל התקין.

שמואל תמיר

שר המשפטים

* פורסמה דיני מדינת ישראל [נוסח חדש] מס' 31 מיום 15.8.1978 עמ' 607 (הנ"ח 35 עמ' 829).

נוסח זה בא במקום פקודת החינוך: חוקי א"י, כרך א', פרק נ, עמ' 594.